

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREUANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MÍTJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONAPREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

Corpus internacional,

El gegant japonés.

LA SETMANA

DE DIJOUS A DIJOUS

DIFICILMENT se pot preveure ab un dia de anticipació lo que succeirà en la complicada política espanyola.

Ab excepció de la minoria republicana que ha atacat de ferm, posant de relleu les infraccions constitucionals que s'han cometé durant els últims sis mesos de interregne parlamentari, se pot ben dir que en el Parlament s'ha estat jugant durant molts dies à la gallina cega.

Els que havíen de parlar callavan, y 'ls que havíen de callar parlavan per disfressar la veritat y enterbolir l'atmòsfera que 'ls enrevolta. Semblava talment que se las apostessin à qui armaria majors confusions. En el fondo tots tendíen à prestarse à ser joguines de aquell poder irresponsable que pot cridarlos y despedirlos à la mida del seu gust.

L'altra dia 'l Sr. Azcárate feya notar que 'ls ministres ja no eran tals, sino secretaris del despai, com en temps del absolutisme. Un dels consellers de la corona vā respondre que 's gloriava de serho encare que no fos més que per respecte à la tradició.

El govern Villaverde era mort desde 'l dia de la reobertura del Parlament. No sols havía sigut objecte de pullas sanguinoses y de desconsideracions de totes menes, sino qu'en les sessions del Congrés, al nombrar-se les comissions informants de certs assumptos, un gran número dels seus candidats sufriren una derrota. La Comissió de Pressupostos insistí, per una considerable majoria de vots, en donar preferència al estudi del pressupost maurista de 1905, sobre el pressupost villaverdi de 1906, del qual semblava haverne fet el govern el seu punt d'honor y d'interès més inquebrantable.

Donchs à pesar de aquestes contrarietats y à despit de aquests desaires, els ministres no dimítian. Deyan que no ho farían fins que de una manera terminant y clara, es à dir, per medi de una votació, la majoria declarés taxativament que 'ls hi retira la seva confiança.

No s'havíá vist mai una situació més ridícula per tots els elements monàrquics, ni més vilipendiosa per un govern. Aquest sabia que ningú 'l vol, y no obstant s'empenyava en sostenerse. Y 'ls altres, que ab una empenta podian anularlo, s'entretenien ab mostrari 'l seu disgust à forsa de punxadetes y desaires.

Bé es veritat que 'l descrédit del Parlament y la revelació flagrant de la seva impotència entrará segurament en els càlculs dels que aspiran à establir el poder personal, aquest poder que 'l Sr. Azcárate condemnava dilluns ab les següents paraules:

«La política personal del monarca es mostra de ccessarisme, y ja digué Moltke del ccessarisme de Napoleón III qu'era una caricatura del ccessarisme romà.

»Y pregunto jo: «El que ara aquí s'intenta exercir, qu'és?

»Una caricatura del ccessarisme de Napoleón III, ó sigui una caricatura de un' altra caricatura.

Per fi 'l dimars, les minorias anti dinàstiques presentaren una proposició, esboztant la grua. Era necessari que la majoria digués clara y terminantament si 'l govern li inspirava confiança. Parlà el ministre de la Gobernació fent el valent; parlà en Maura ensenyant les dents à n'en Villaverde; parlà en Villa-verde... y 'l Congrés votà. Sols 45 diputats se decla-

6 la professió de la Manduria

La gegantessa russa.

Pellacal

raren partidaris del Gobern, y 204 li digueren que ja podia retirarse.

Així ho feu el curandero de la pesseta, anantse'n de dret a Palacio. El Rey tornava del tiro del colom. Poch se podia figurar que en el Congrés li feyan la competència y li tombaven el colom més gros.

«Y ara què faré?

De aquesta embrollada situació, sense cap sortida decorosa ni viable, de aquest enfarfet de confusions, servilismes y cobardies, alguna cosa se n'ha de prometre l' país que aspiri a sortir del pantano, si les cumplidores de les seves aspiracions, a forsa de tacto y d' energia, logran condensar y unir en una sola forsa als elements disposats a tot en defensa de les llibertats públiques, cada dia més amenaçades.

PEP BULLANGA

La carta de 'n Nakens

 La transcribam per causa de la seva extensió; però l' hem de mencionar, en primer lloc, per ser de qui es, y en segon terme, per lo molt que ha cridat l' atenció en el camp republicà, y també fora d' ell ¿per què ocultarlo?

Hi ha qui creu—en nostre concepte equivocadament—que la carta de 'n Nakens ha de contribuir a sembrar la perturbació en les filials de la Unió republicana. No pot haver sigut aquesta l' intenció de 'n Nakens; com tampoc serán aquests els resultats que produeixi. Casi n' estem segurs.

El director del *Motín*—y al nomenarlo suprimeixo—is calificatius laudatoris, perquè sé que no son del seu gust—signé l' pare de la Unió republicana, y no pot haverse proposat destruirla, en un moment de impaciencia més o menys justificada, perquè en aquest cas cometeria un parricidi, y això es en ell impossible.

Lo que s' proposa, y ab molta claretat se deduix de les francesas y explícitas manifestacions, es avivar el sentiment revolucionari de tots els elements de la Unió, desde l' jefe ilustre que la dirigeix, fins al últim soldat que milita a les seves ordres. Realizar el fet revolucionari es un compromís que va contraire tothom qu' en la Unió republicana figura: es la conseqüència natural y lògica de l' Assemblea memorable del dia 25 de març de 1903. No hi haurà ningú qu' en aquest punt discrepi. Tots els estímuls que s' encaminen en aquest sentit, son oportuns. Y es un estímul vigorós, apremiant la carta de 'n Nakens a 'n Salmerón, de la qual la direcció suprema del partit per tota aclamada y reconeguda, ne farà l' mérit que l' document mereix.

Gran, immensa es la responsabilitat que pesa sobre l' Sr. Salmerón; gran en sa conseqüència, immensa y sense límits ha de ser la confiança qu' hem de tenir tots depositada en ell. Y no basta sentir l' aspiració revolucionaria en el cor; no basta l' desitj vehement de portarla a la pràctica en un moment donat; no basta la frenètica impaciencia de realisar-la: tant com l' impuls del cor, se necessitan per assegurar l' èxit de la mateixa l' dictat serens de l' enteniment. Per això en Salmerón ha dit y ha dit bé: que sols una vegada se separaria de la legalitat per assegurar l' imperi de la justicia. Qualsevol intentona que fracassés, no sols produiria víctimas inútilment sacrificades, sino que faria retrogradar al partit, en el camí cada dia més expedít y segur dels seus progrésos.

Y aquests progrés son evidentíssims, mal opin lo contrari els que no creuen en la perfecta compatibilitat dels procediments calificats de legals ab els de la violència revolucionaria. Nostres opínam y hem opinat sempre que uns y altres convergeixen a un mateix fi. Se fa obra revolucionaria propagant incessantment, en un país com el nostre, qu' està encara tan distanciat de haver alcancat la plenitud de la seva conciència política; se fa obra revolucionaria disputant als monàrquics tots els llocs possibles, en las corporacions públiques y en el Parlament; se fa obra revolucionaria desesperantlos, perturbantlos, reduintlos a la impotència, posant los en el cas de ser una demostració vivent y perenne de que son incapables de fer el bé del país; se fa obra revolucionaria constituint centres republicans y a la sombra de aquests centres creant interessos, com son las institucions d' ensenyansa, de mutualitat, de cooperació, avivadoras de la intel·ligència, del sentiment y de la voluntat; se fa, per fi, obra eminentment revolucionaria unit, armoniant y condensant esforços, despertant conciències, emançipant esperits, fortaleixent energies, y obra revolucionaria de alta trascendència resulta aquesta, per lo mateix que ha de contribuir poderosament, un cop realitzada la revolució, a assegurar els fruits de la mateixa, consolidant las institucions republicanes, desde l' moment en que s' implantin.

Doncs aquest traball en el que s' ha vingut realisant y es el que s' compleix amb gran fermesa en totes las regions ahont alenta un poderós y conscient esperit republicà, especialment a Catalunya. Y resulta un traball útil, pràctic, fructuos, que no enerva; molt al contrari, alenta; que no s' oposa a la preparació del fet revolucionari, sino que al revés, pot contribuir de una manera eficàs a proporcionar elements de gran valia y molta forsa.

«Es que algú creu, per ventura, qu' hem de anar perpetuament oscilant desde la impotència al pessimisme? «Es que s' considera com a mostra única de vida una explosió repentina a surti lo que surti, seguida de un gran aplanament, que s' prolongui per espai de un quart de segle? Ja l' varem recorre aquell desert desolat.

No, mil voltas. Això no ha de repetirse. Ja poden apagarse les flammaradas, mentren quedin les brasas. La perseverança val més que la impaciencia. Qui no tingui ni senti més que l' impuls cega, difficult-

ment arribarà a consumar una revolució. Encare que logrés derribar de moment els obstacles tradicionals, no realisaria una revolució renovadora: altres obstacles li surgiran al pas, y contra ells s' estrellaria inevitablement, de no contar ab altres forces que les de la imposició violenta.

Mediti en Nakens, y ja que als bons amics se 'ls hi deu avants que tot la franquesa, permetins que li diguem que si en lo successiu sent la formigor de la impaciencia revolucionaria, s' guardi de ferla des botar en lletras de motxo, mentres tingui els medios que li proporciona l' entranyable amistat que l' uneix ab en Salmerón, pera ferli avinent en l' intimitat lo que pensa, y pera oferirli «les recursos pràctics y positius ab que conti pera realisar el seu pensament.

No vegi en aquesta advertència una censura, que no podríam mai formularla contra una persona com ell tan lleial y desinteressada, y al mateix temps tan poc amiga de aduljar els sentiments de les multituds, en busca de una popularitat que ha desdenyat sempre pera fer honor a la seva honrada conciència.

Al encomenarli la reserva y la cautela es perque 's tracta de un assumpt que l' exigeix més que cap altre. Dificilment podrá posar-se may el cascabel al gat, fent sonar el cascabel. Els catalans tenim un refrà que diu: «A só de tabals no s' agafan llebras.»

P. K.

La llibertat del vot

UNA INNOVACIÓ

N els pobles del interior d' Espanya, sense virilitat per emanciparse del jou del caciquisme, son plagues del sufragi universal el xanxullo, la falsificació, la tuperina.

A Barcelona y altres punts de Catalunya hem lograt acabar ab el caciquisme y las seves malas arts. El poble, gelós de sos drets, sab defensors ab la deguda energia, y no hi ha ja qui s'atreveixi a contrariarlo, perturbant o alterant la legalitat de l' elecció. Sols en algunes comarcas rurals no ha sigut encare possible implantar y solidar els bons exemples electorals de Barcelona.

Pero existeixen ademés poblacions, y entre elles n' hi contan de alguna importància, com per exemple Badalona, Tarrassa y moltes altres ahont si bé las operacions de las mesas electorals se verifiquen ab tota pulcritut, no consignantse en las actas més vots que 'ls que surten de las urnas, no pot dirse lo mateix en quant atany a la llibertat del elector.

En aquestas y altres poblacions sol exercirse la pressió més descarada, la coacció més irritant sobre l' elector que depén de altres persones, en quan aquestas se proposin traballar en pró de una determinada candidatura. Pera lograr el seu propòsit no's parau en barras. Als dependents, als mossoys, als traballadors, als petits comerciants y industrials ligats ab ell pel traball o pel negoci, els hostigan, els empantan y no parau fins a violentar la seva conciència.—O votas al candidat que 't demano o que 't mano, o no contis may més ab el salari que t' pagó o ab els encàrrechs que t' faig.

Y per assegurar-se de que 'ls electors supeditats compleixen las seves imposicions, els accompanyan o'ls fan acompañar fins al colègi y allí no'ls perden de vista un sol moment. Las candidatures, encare que s' entreguen plegades, se coneixen per la classe del paper, quan no per la transparencia de la tipografia. ¡Y ay del elector cohibit que no depositi la candidatura que se li ha entregat! Qualsevol secretari de mesa serà capás de delatarlo y ja està llist. Si es traballador, s' exposa a veures despedit del taller o fàbrica baix qualsevol pretext: si es industrial o negociant s' exposa a quedarse sense encàrrechs ni pedidos, sufrint inmensos perjudicis a 'ls seus interessos. Y al veure que 'ls servile sense conciència ni dignitat son favorescuts, ha de tenir casi la virtut de un sant, pera resistir las malvades imposicions.

Tots aquests vics repugnats preponderavan a Inglaterra, a Alemanya y a Bèlgica, països industrials com el nostre; pero allí 'ls legisladors varen posarhi un eficàs remey, fent efectiu per diversos meios, el secret més rigorós del vot.

A França, ahont també l' elector ha vingut fins ara essent víctima de la pressió capitalista, clerical o administrativa, està pròxima a estableixer una reforma important, que tendeix a assegurar la absoluta llibertat del elector.

La reforma ha sigut ja votada per la Càmara y està pendente de l' aprobació del Senat, que no deixarà de concedirli.

«En que consisteix?

Senzillament: en efectuar la votació per medi de candidatures tancades dintre de un sobre. Els sobres son uniformes: l' administració pública les proporciona. A tal efecte, s' estableix en els colègis electorals una especie de garita o càmara aislada ahont cada elector, avants d' emetre l' vot, s' hi fica, y a cubrir de tota mirada agena, realisa l' operació de tancar la candidatura dintre del sobre.

Després ne surt, y ell mateix posa l' sobre tancat en mans del president, qui, a la seva vegada, l' introduceix dintre de l' urna.

Ab aquest procediment no hi ha medi humà de descobrir qui vota. Ja ningú s' fixarà en si 'l parent de la candidatura es blanch o moreno, ff o raspos. Ni tan sols s' ha de apelar al recurs de votar com fan molts, per exemple, ab la candidatura ministerial, que tindràs de tinta ben clara perquè no 's transparent, el nom imprès, posant-hi sobre el del candidat de oposició. El sobre tot ho tapa. El sobre es la garantia del secret més cabal. El sobre, en fi, salvaguarda la llibertat y la conciència del ciutadà, en l' exercici del més preuat dels seus drets polítics.

Hora seria ja de que l' exemple de França s' extengués a Espanya.

Se dirà, sens dubte, que la reforma importa 'l gasto que representa l' adquisició dels sobres y l' habilitació de las Càmaras de aislament; pero altres diners se gastan en coses menos útils y sobre tot menys justas.

«Acàs el poble soberà—més soberà que may quan vota—no té dret a percibir la seva llista civil? Y que, que resulti més barato, pot exigir, cada vegada que hi haja eleccions, que una càmara de aislament, una simple garita, que serà 'l seu palau, y un sobre, un trist sobre de paper en que quedat tancat y garantisca el respecte a que té dret, al exercir la seva soberanía?

P. DEL O.

A un del guapos de la Vaquería

Francament, senyor *Antonio*: qui s' havia de pensar, que vosté tan lleig de cara, mitj garrell y mitj baldat també s' fos il·lusióntas; y s' posés la ceba al cap de volgué acudí a la cua que va donarli en el Parch eixa americana llesta que buca un jove *frappant*? ¿Que no s' ha mirat la cara?

«No veu que no pot anar qu' es mes lleig que cap diable? Jo no sé qui l' ha enredat y l' *Antonio* ab seu molt feble apagada per la fam així'm contesta: «Escríu avi: vosté bé ó mal col·locat, no pensa ab las amargures que passa un pobre cessant.

Ja ho sé que soch lleig, mes probó si' m dí la casualitat una plassa de 'l que surti per poguern' desempenyar, per qui fill la dispesera m' empataix així a cada pas:

«*Senyó Antonio*: van cinch mesos y mes no puch aguantar: espavilis, busqui feyna ó dispeixa y fumi 'l camp.

Donchs que guapo ni *ocho quartos*, els cigrons m' hi han fet anar.

Tampoch tinch gens de coratje, puig ja sab que soch cobart, donchs si posan un anunci demandant un home brau, ara qu' està llest el Nelo m' hi presento disposit

a que l' primer que mou gresca acabi rompentme 'l cap; la miseria, oh! la miseria que m' fa de papers iay!—

Y al sentir que jenegeava casi que m' ha escaparat. Eixa broma de tan èxit, que ha fet riure tant y tant, a parlé ab tota franquesa a mí avuy m' ha fet plorar, perque ab ella s' ha retrata *nuestra hermosa sociedad*, fent de guapos fins els letjós per menjá un boef de pà.

L' AVI RIERA

N una conferència donada en l' Ateneu pel Sr. Graells, secretari del Foment del Trabal Nacional, van posar-se de relleu las amenasses que pessen en la actualitat sobre la producció.

En cap més país del món-deya—passa lo que a Espanya, o sigui la creació en la capital d'una nació estrangera d'associacions encaminda, no la negociació de tractats, sino a associar-se ab els comerciants espanyols, pera junt, extranger y nacional, la major pressió possible, anant a la capital estrangera, y desarrollant la seva acció en el propi territori ab dany evident d' una sola de las parts.

Verdaderament, aquesta confabulació d' espanyols y extrangers en contra de la producció espanyola, es una cosa nova, may vista: es una verdadera imbecilitat.

Pero es encare més imbècils que hi haja governs que ho patrocinin. Y resulta imbècils fins a un grau inconcebible, que 'ls elements que 'n surten més directament perjudicats apoyin y sostinguin a 'n aquests governs que 'ls tiran per portas.

Caras s' han de pagar las expansions monàrquiques de Barcelona. Pero las de París, com a genero estranger, han de costar molt més.

Va parlar el diputat Nougués sobre 'ls danyos immensos qu' està causant a la industria alcoholera la llei del Sr. Osma. Una llei que perjudica a la producció y al traball, sense reportar beneficis a la Hisenda. Una equivocació garrafal y danyosa.

Y va respondre en Garcia Alix, reconeixent que aquesta llei necessita reformas; pero que l' Gobern no pot fer cap a tot.

Naturalment: al govern no li fa fred ni calor que un gran número d' industrials s' arruinin miserabilment. Li interessa més preocupar-se exclusivament de conservar el puesto.

La caritat ben entesa comenza per hu mateix.

Llegeixo:

«El Vaticano parece muy preocupado por las tensiones de las repúblicas sudamericanas, pues quieren todas un *cardenal proprio*.»

«Precisamente per falta de cardenals s' han de querir aquells països, abont tants n' hi ha? Els boscos n' estan plens y a la major part de las casas ne tenen d' engabiar. ¿Qué més volen?»

Se parla de la pau: se diu que la Russia y l' Japó van a nombrar els seus plenipotenciaries pera conve-

nir: se senyala la ciutat de Washington com a punt de reunió... y entre tant a la Manduria encara s' estussinan.

Ara una parada, ara una sorpresa, ara un atac... tot això a manera d' olivetes d' una nova y mortífera batalla. Encara no n' han derramada prou de sanch humana els russos y 'ls japonesos que particularment cap motiu tenen per odiar-se. Se diria que la vila 'ls hi fa nosa.

Y si ho reflexionessin bé, veurien que lo únic que 'ls n' hauria de fer de nosa, son las bárbaras institucions que 'ls llenjan als uns contra 'ls altres, gosantse en son extermini.

Gran campanya contra 'ls Monte-Píos, aqueixas humils associacions de socors mutuós, que son la providència de la gent de poches cabals en cassos de malaltia.

L' Hisenda 'ls hi ha posat els ulls a sobre y ha comensat a perseguir-los, com si la salvació del erari públic dependís del timbre de 10 céntims que se 'ls imposa per cada rebut, y de saldar tot d' un cop els anys atrasats.

Perque aixó es lo que prenen avuy com avuy. Els rebuts mensuals solen ser d' una pesseta: el timbre, en sa conseqüència importa l' deu per cent sobre la suma que l' obrer destina a un acte de presisió.

Y si s' exigeix tot d' un plegat l' import de dos ó tres anys atrasats, apena hi haurà Monte-Pío que pugui resistir: els fondos de reserva que té per auxiliar als socis malalts no 'ls hi bastarà per saldar el deute.

Així las gastan els governs de la monarquia. No

NOTAS EXTRANGERAS

VIUS Y MORTS

M. BERNER
President del Storting (congrés) noruech.

M. MICHELSSEN
President del Gobern provisional de Noruega independent.

M. DELYANNIS
Primer minstre de Grecia, assassinat à Atenas el dia 18 del corrent per un jugador d' ofici.

tar la nostra atractiva vila, hagués realisat una excursió en plé hivern, pels cims dels Pirineus?

[Ah! Si en lloc de cesas gens satisfetes hagués vist pits oberts! què coses hi hauria llegit! i quinss il·lusions més profitoses podria treure d'allí si hi hagués fet un detingut estudi! Ni 'ls homes de ciència que s'dedican a estudiar els gèrmens de les revolucions atmosfèriques, d'ahont prevenen com se formen, pera luego convertir-se en formidables tempestats, haurien tingut ocasió més oportuna. Si en lloc de visitar als magnats que 'l poble oïda, no per instant d'odiar i si que per les malifetas que 'n te rebudas, hagués vingut à dar una reparació à les lleys de tants modos trepitjades, restituïnt al poble els seus llegitims drets ab tanta de manera vulnerats, iab quin gust hauria sigut rebuda la simpàtica persona del senyor González Rothwoß!

En quan als diputats en Sagnier, en Bartrina y en Pio de Valls, que també assistiren à la festa, el poble també 'ls obsequià com una viajants de tupins, puig tothom sab en quina forma varen adquirir les actes.

SABADELL, 7 de juny

En aquesta ciutat y en la Creu Alta, desfrutén de un rector com pochs n' hi ha, que s'empenya en ferse agrable y simpàtic, als seus feligresos.

En part ho va conseguir, puig per ara ja té uns col·leccions de *hicas de María*, pers 'l seu regal que no 'ls en dich res; fent totas lo qu' es voluntat d'ell que 's fassi, sempre sumissas y promptas a executar 'ls més petits de signis ó caprichos del simpàtic-maco-guapíssim y excentífic senyor rector de la parroquia de Junqueras. Aquestes *hicas*, per supuesto, no deixen res que desitjar en lo que 's la part material del cos se refereix y à la salut de l'ànima pertoca; son tendras *ponceletas*, qu' exaltades en el confessionari per l'hermos rector, comensan ja à arrastrar cap à la mitjà construïda iglesia (que no s'acaba per falta de *parré*) à bon xich de joves, que si arren indiferents acabaran per ser tan fanàtichs com les seves adorades, entre les quals ioh consequències! hi ha algunes illas de característiques republicanes de la barriada.

Hem de consignar també que les *hicas de María* cada diumenge passan el platet per l'iglesia, per qual medi y més per l'hermosa cara d'elles, fa l'aprofitat rector un bon y no despreciable capdial per las ànimases que ipobres! antes no hi havia qui's recordés d'elles.

Ens cal fer constar que l'aixirer, jove y guapo rector, que tan bé ha sapigut organizar el seu ejercito de salvació, te com à companya de les seves penas y fatigues, ó siga per lo que vulgarment anomenen *majordoma*, à un angel de candor jova y guapíssima segurament reclutada d' entre les seves escullides.

Que l'Senyor li concedeixi molts anys de vida pera poguer fer tan bonas obres, y que dongui també las gracies als republicans (?) que l'hi envian las fillas pera sa educació espiritual.

[Quanta miseria y quanta barra!

ELS SEGADORS

ELS D' ANTANY

Son els fills de la terra catalana, els de cara ferreny y cor obert, colrats pel sol y arramangats de brassos, brandant sa mà la fals, arma de llei.

Jorn de Corpus de Sanch, avuy es festa, ja hem segat las espigas del terren,

las garbas hem deixat apilotadas. [Qui sab si junts demà las baterémi! La terra per nosaltres es regada ab la suhor del front, segant de ferm, y de la nostra xixa se'n emporta la més florida part el qui 'ns ha pres las nostras llibertats... [A Barcelona! [A recobrà 'l qui 'ns nostre, à tort ó à dret! Així parlava à tots el cap de colla; y junts van contestar:—[Avant, marxém! Si van fer bona ó mala feyna ho digan, si poden, els qui 'ns han deixar la pell.

ELS D' ENGUANY

Cantant cansons igual que la cigala els veïm per aquests carrers de Deu. De fols si es veritat que una n' han vista deu sé al aparador d' algú ferrer. Avuy qu' es jorn de Corpus també 's tira tots junts, com un sol home, pels carrers de la comtal ciutat de Barcelona, mes l' objecte que 'ls mots es diferent, puig amb endiuments, empunyant l' atxa, cap à la professió. Son *gent de bés*. Així celebren els la fausta diada, y 'l cap de colla *brou* que 'ls dirigeix en lloc de dir:—Companys: ja ha arribat l' hora de segar la mala herba qu' entorn creix.—Va a posstrar-se de nassos al subiecte que se 'ls menja la espiga sota 's peus.

ELS DE DEMÀ

Arrebassant las fitas que separan als pobles y nacions del Univers, ajuntaran-sas mans els fills del poble trencant el joc crudel que 'ls oprimeix y destruïnt arreu la tiranía, agermanats igual que 'ls va fer Deu, entonarán eix cantich d' amònia: Justicia, llibertat, pau y progrés.

FÉLIX CANA

MAXIMÍ GOMEZ

Ha mort à l'Habana Maximó Gómez, l'home prop de 80 anys; havia nascut a Bany (Santo Domingo), y al anexionar-se questa isla à Espanya, entrà al servei del nostre país. Per no haver-li concedit l'ascens à tenir coronel que creya tenir dret, demandà 'l retir estableintse en un poble prop de Bayamo (Cuba), pera dedicar-se à l'agricultura.

Allí s'troba quan esclatà la insurrecció separatista, que havia d'elevarlo fins à adquirir el relleu de jefe de aquell moviment. Durant la lluita, demostrà condicions militars notables, essent l'ànima y 'l bras de la renyida campanya. Realizada la pau, se mostrà no sols benèvol, sinó bon amic dels elements peninsulars establerts en l'Isla. A la seva actitud se deu en gran part la pacificació moral qu' es la glòria de la República cubana.

Podia ocupar el primer lloc en el govern de aquell país, y deixà que altres s'encarreguessin de dirigirlo. Noble exemple de desinterès que contrasta ab lo que succeix a Espanya. Mentre el llibertador de Cuba, se contentava ab la glòria d'haver-la llibertada, a Espanya 'ls que la perderen continuaren monopolisant el govern de la nació à cubert de tota responsabilitat.

La comèdia dels pressupostos

LA sala es plena de gent; tots contribuents. Contribuents per industrial, per territorial, per consums, per cédulas, per utilitats, per salts d' aguya, per timbres, per impostos transitoris...

S' aixeca 'l teló y apareix, gronxantse y somrient, el Pressupost del any 1906.

Pega llambregada al públic, s'adelanta dos ó tres passos y dirigitse al auditori comensà a engranhar.

—Senyors: Ja 'm deuenen coneixes. Soch el Pressupost del any que vé, el Pressupost de 'n Villaverde... Es dir el de 'n Villaverde, el de 'n Besada... Es dir el de 'n Maura...

(S' clava à riure.) Ja 's ho explicaré, porque es una

Fet de cera de Real Ordre, cursi, magre, rampellut, desempenya tan bé 'l càrrec, qu' en lloc de llum dona fum.

cosa tan enredada, que costa d'allò més d'entendre. Jo mateix, que soch com si diguessim el *interfecto*, ab prou feynas ho entenç.

En Villaverde... iey, ara no ho fassin correll... en Villaverde es un neula. Tota la fama que com à hisendista ha adquirit la deu à n' en González Besada, qu' es un xicot qu' en materia de càlculs y números no hi ha qui li passa la mà per la cara ni... per en lloc.

Aribitis nous, monopolis, combinacions de tarifas tot ho prepara y tot ho estudia en Besada. Pero com que 'l que porta la batuta es en Villaverde y 'l món no coneix altre geni financier qu' ell, en Villaverde es el qui marca ab el seu nom tots els projectes y ell es el qui s'emporta la fama y 'l escàndols, que, com en la del Senyor, de todo hay en la viña dels pressupostos.

Jo, donchs, Pressupost del any 1906, encare que sortit de les mans de 'n Besada y ribetejat y pulit pel pobre García Alix, ministre apparent d' Hisenda, soch el Pressupost de 'n Villaverde, y per Pressupost de 'n Villaverde passaré à la posteritat, per més que don Raymundo no m' hagi vist ni pel forro.

(Pausa curta.)

Y bé què me 'n diuen de las mevas hetxuras y circumstancies?

(Adelantantse fins à tocar la bateria.)

Veritat que soch un Pressupost que, pels esperments qu' en aquest gènero corren, puch molt ben anar! Veritat que soch bonich, just, bellament proporcionat, previsor y ventatjós pel poble?

Jo espero que, una volta las Corts m' hejin examinat, m' aprobaran en un tancar y obrir d' ulls y podré entrar en funcions sense cap mena d'inconvenient.

(Surt per la esquerra el Pressupost del any 1905, y tocan al altre per la espatlla, li diu en un tò escandalosament irònic.)

—[N' estàs ben segur de que t' aprobarán?

—Naturalment que si. Qui ha d' impedirlo?

—[Jol (Ab molta energia.)

—[Ah! Vaja; ja ho entenç. No m' aprobaran à mi... perque puguen aprobar-te à tu.

—Per què no? Creus potser que no 'n soch digno? S'épigas y entenguis que soch el Pressupost de 'n Maura.

—Lo mateix que si 'm diguessim qu' ets el de 'n Miura ó 'l de 'n Otaolauruchi. Jo soch el de 'n Villaverde—de 'n Villaverde, ientens?—y no 'm sent ab prou abnegació pera cedir la plasea à ningú... y molt menos, si 'm permets dirlo, à un papanatas de la teva calanya.

—Cóm s' entén? (Molt indignat.) Tén compte com enraholes. [Papanatas à mí!... [Papanatas al Pressupost de 'n Maura!... Tú sí que ets! Y al mateix temps que papanatas, vanitats, finchada, un sach de pretensions y tonteria...

—El llenguage que usas demostra que t' occupas de mí, y 'm jutjas y 'm calificas sense haixerme llegit. Jo, amich meu, benefici al poble.

—De quina manera? Regalantli cada dia un quartó de gallina y declarant el bacallà gratuit y obligatori?

—Rebaixant els consums, rebaixant las cédulas, rebaixant la cuota d'utilitats...

—Y aumentantlo per un'altra banda, ab lo qual el poble, gràcies à la teva decidida protecció, resulta timat y escarnit per partida doble, donchs à més de ser il·lusoris las rebaixas que ab tanta frescura ponderas, l'obliges després à pagar molt més de lo que li has rebaixat. Jo si que soch franch y no l'enganyo. Las meves xifras totals son inductablement més moderadases que les teves.

(El Pressupost de 'n Villaverde, no sabent què respondre, s' dirigeix al públic.)

—Senyors: No se 'l creguin d' una paraula à n' aquest xafarder. [Vejin qu'es en Maura, sobre tot en matèries d' Hisenda, pera posar-se al costat de 'n Villaverde... Un pigmeu, una formiga, un microbi.

(El Pressupost del 1905 imita el joch del seu contrincant y s' dirigeix també à la platja.)

—Perdoneulo, senyors, que no sab lo que s' pesca! La vanitat el cega, fins al punt de ferli olvidar que si enraholes, si viu, si respira es gracies únicament à la meva inagotable magnanimitat.

—Es mental!

—Arri allà, poca solta!

—Visch perque en Villaverde 'm sosté y m' ampara, y per la seva voluntat seré lley.

—Jo 'n seré y no tú.

—¿Cóm ho conseguirás?

—Fent que la majoria 'm voti à las ordres de 'n Maura.

—[Infelis! Aixó t' has arribat à creure?

—Tant es que risquis com que rasquis. Aquí no pot haverhi, y no-hi haurá, més Pressupost que 'l del any 1905.

—Que 'l del any 1906.

—[Que nò!

—[Que sif!

—[Trapissonda!

—[Embusterol...]

Arribats ja al punt de dalt, els dos Pressupostos s'agafan y començan à repartir-se bolets.

Cau el teló, la sala s' queda completament à las foscas... y 'l públic més que la sala.

Vejin si s'hi queda, que al sortir del local encare no sab si haurà de pagar la contribució de conformitat ab el Pressupost del any 1905 ó ab arreglo al del any 1906.

Lo únic que li consta positivament... es que haurà de pagarlà.

A. MARCH

LA BONAVENTURA

—Vénam aquí y dón la mà, Espanya desconsolada, que ara que no 'ns veu ningú, va a llegar la teva sort del blanch palmell en las ratllas.

Endavainyre d' ofici, quan me topo ab gent pavana, ja sab que no miro prim y que ab quatre patotxas del meu clàssic repertori quedo bé y guanyo la paga. Te casaràs ab un ros, tindràs la mar de quitzacilla, t' espera una gran fortuna, sufriràs algunes encuantras, pero sortiràs de tot... es dir, mots sense substància, que no significan res ni temen la menor base.

Pero ab tú es un' altra cosa: sempre m' has sigut simpàtica, malgrat els mil vituperis que has fet à la meva rassa, y vull servirte à conciencia, posant de la mà en l'examen tots els meus coneixements de gitana endavainyre.

Veyam, dòmia sense por, aixís, completament plana. Guanya aquí. [Veus quina lletra dibuixan aquestes ratllas? Una M, que vol dir Misericòrdia; vritat palpable, sobre la qual se'm figura que no cal insistir gayre. [Causas d' aquesta miseria? Mira aquí què ben marcades hi ha una gran I y una F. La I resigna Ignorancia y la F Fanatisme; es à dir, dugas desgracias, de las quals ab una sola n' hi ha prou per tallar las alas al poble més axerit.

Al peu d' aquestas n' hi ha un' altra, reparas? Es una A. No m' entretinch a explicarte d' aquesta lletra simbólica el significat exacte, perque es tardet y vol ploure... y ara no porto paraygas.

Lo que si 't diré y 't dich es que per poguer il·lustrar de la fatal mala sombra que temps h' vé acompañante, es precs que aquestes lletres quedin aviat esborrades.

—Com hi quedarà? Seguint el consell que aquestes altres —una R y una T que aquí al bell mitjà tens marcadas— t' estan donant à grans crits.

La R —la veus què clara?— indica Resolució, ó com si diguessim, ganas de sortir del mar de fang dins del qual vives encastada.

La T es el Trabal, virtut que s' té en realitat fa falta, y sense la qual cap poble ha lograt jamay alsarre y ab la qual no hi ha impossible que no 's torni empresa plana.

Vet' aquí, noya

En aquest espai que queda en blanch, hi havia un grabat que ha sigut objecte de una

DENUNCIA

L'edició destinada á correus ha sigut totalment copada.

Per tal motiu fem una nova tirada sense el grabat.

Murcia s'va donar diumente una corrida de toros de beneficència. Y ara entérinse de lo que va succeir:

Para mayor lucimiento se puso un piquete de honor bajo el palco de la presidencia: *Un toro embistió á la guardia civil, desorganizando el piquete.*

Y á un toro qu'embesteix á la Guardia civil y la desorganisa qu'no se l'ha passat encare per un conseil de guerra?

¡Será veritat que sois en las Plaçass de toros son permesos els més criminals desacatos?

Per ideas colossals els yankees. Ara ha sortit un milionari. Mister Rockefeller que proposa un trust originalíssim: el trust de les religions, montat baix les mateixas bases que l'trust del petróleo, del sucre, del tocino salat y del cotó.

Res de competencies: que totas las religions uneixin els seus esforços per explotar al pròxim ab la major perfecció possible, y que després se reparteixin els beneficis á proporción de la seva influència, valorizada en forma de capital social.

Una idea molt yankee... Y qui sab si ab el temps, com totas las qu'entranyen un negoci ben organitzat, arribarà á ferse universal.

De L'Asino, xamós periódich italià, anti-clerical per tots quatre costats:

Un mosso ensenyà un cap de mort á uns visitants de la seva iglesia, dihentlos-hi:

—Aquest es el verdader cap de Sant Ximplici.

Un dels visitants replica: —¿Com s'entén? En una iglesia de Fransa van ensenyarme'n un altre. ¿Es que Sant Ximplici tenia dos caps?

—Calli, heretjel—exclama'l mossén.—En aquella existència de dos caps d'un mateix ser ha de veu-

re la virtut miraculosa de Sant Ximplici, y'l poder sobrenatural de Deu.

Defensa en Maura una proposició ab gran energia en favor de la prioritat del pressupost de 1905.

Y á continuació, ab sorpresa de tots els presents, declara que no la votarà.

Capritxos oratoris.

Pero un home aixís no cal que pensi en formar govern; més val que's dediqui á formar companyia.

Quin comedian està perdent Espanya!

Ha cridat l'atenció que un periòdich carca titulat *La Hormiga de Oro*, haja publicat informacions fotogràfiques del viatge de D. Alfonso XIII, arribant fins al punt de donarli sense cumpliments el títul de Rey.

¿Qué dirá'l de les húngaras quan se'n enteri?

¡Qué volen que digui!

—Oriü formigas y á lo millor se'us tornarán formiguetas per casa seva. Sobre tot quan de per mitjà hi ha l'or.

La mònita dels goberns monárquics es aquí á Espanya sempre la mateixa.

Sostenir-se, encare que tot s'ensorri.

Guanyar días y ferlos perdre á la nació.

En la primera sessió de las Corts, en Maura va jugar ab en Villaverde, com el gat juga ab la rata avants de cruspirsela.

Pero tot d'una va perdonarli la vida, per no disgustar al amo de la casa, que no vol veure certes desgracias.

Després de la sessió en Villaverde va fer una visita á Palacio y's diu que d'ella va sortirne contentíssim.

—Tan masegat y content!

Qui ho entén qui no ho entén.

Parlant en Villaverde en el Congrés del actual monarca, li diugué D. Alfonso XII.

També en Romero Robledo, pochs moments després, en lloc d'Alfonso XIII, deya Alfonso XII.

Y després s'enfadaran aquests cap-pares de la monarquia, si algú'l s'ha de veu-

—Encare que la majoria 'ns derrotí, el país estarà ab nosaltres.

Aixís parlava en García Aliz que, com á fresch, no hi ha estiu que l'espanti.

Y vegin, segóns com se mira, té rahó. El país està ab el govern, com la premsada està en mans del premsador.

Per' escorrerà!

Se parla á Granollers... de la desaparición de una señorita.

Y se suposa que l'ha feta fonedisa un Tenorio ensotanat jove y d'empenta molt conegut en aquella població.

Ab aquest motiu, no 'n vulguin més de comentaris, entre la gent xismosa y mal creyent.

Com si en aquests temps de religiositat, no sigués possible, que per voler de Deu, un ministre del Señor y una verge, pudicamente abrazadas se'n pujin al Cel en cos y ànima.

Tinguessin la fé que jo tinch, y 'ls mal-parlats no diríen certas coses!

1. A LO INSERTAT EN L'ULTIM NÚMERO

1. ANAGRAMA.—Forasté—Estrofa.

2. TRENCA-CLOSCAS.—El cor del Poble—Iglesias.—Mària Rosa—Guimerà.

3. GEROGLIFIC.—Com mes petit menos gran.

Han édevinat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: Sancho Abarca, Jo, Pep Sistachs, y Mårtir de la Gleba.

ANAGRAMA
—Total, he tingut un tot que anavan á darm' garrot.

M' apretavan el ganyot mentre dormia.

ALEX IV, el Foll.

TARJETA

ROCA DEL PASTOR

Formar ab aquestas lletras degudament combinades el títul de un quadro dramàtic català de molt èxit.

E. ORDANYÀ B.

GEROGLÍFIC

X

LLETTRI

LI

DI DI

BUFA HERMANAS DE LLANSÀ

Caballers: Un Figuerench, Salvador Suz, Russófli y Meleandro de can Trampa: No resultan.

Caballers: E. Ordanyà B., Fé Olla y Llexiu, y F. Joannet: Van d'alló més bé.

Caballer: J. R.: No 'ns podem ocupar d'un assumptiu d'aqueixa índole, y menos tenint tan poches antecedents.

Ademés, no creyem en els renegats.—Comas: ¡Y es clar que s'auria de fer! Pero, ja se sab, en aquest país no prosperan aquesta classe d'iniciativas.—J. Moret de Gracia: Els epigrams fan el seu paper.—Felix Cana: Veurem si pot anar aquesta setmana. D'alló del dispensari.

—Mateu Brossa: Casi tot es el seu apellido.—Amadeo Forliani: Les parodias son acceptables. Veurem d'enquibirles.—J. Torrent Siurana.—No senyor, el traball no 'n serveix.—R. P. (a) Caboris: Aixó, en forma regular de logograma numèrich potser ho desxifriaríam millor y resultaria publicable. Tal com està presentat... jamai!

jamai!—Tallé O-k No li diré que no.

Imprenta LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.